2.00pm, Dydd Mercher 29 Medi 2021
Cyfarfod Rhithwir

COFNODION

Yn bresennol	
Enw	**Sefydliad**
Barry Liles (Cadeirydd)	Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant
Y Cynghorydd Mair Stephens	Cyngor Sir Caerfyrddin
Huwel Manley	Cyfoeth Naturiol Cymru
Uwcharolygydd Gary Phillips	Heddlu Dyfed-Powys
Carys Morgans	Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu
Ruth Mullen	Cyngor Sir Caerfyrddin
Kevin Jones	Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Y Cynghorydd Elwyn Williams	Awdurdod Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Anna Bird	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Marie Mitchell	Cymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Gâr
Wyn Morris	Adran Gwaith a Phensiynau
Andrew Charles	Llywodraeth Cymru

Hefyd yn bresennol	
Enw	**Sefydliad**
Gwyneth Ayers	Cyngor Sir Caerfyrddin
Kate Harrop	Cyngor Sir Caerfyrddin
Wendy Phillips	Cyngor Sir Caerfyrddin
Helen Morgan	Cyngor Sir Caerfyrddin
Rhian Phillips	Cyngor Sir Caerfyrddin
Kim Neyland	Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru
Mark Galbraith	Cyngor Gwledig Llanelli
Amy Richmond-Jones	Canolbarth a Gorllewin Cymru

1. Croeso ac Ymddiheuriadau

Croesawodd Barry Liles, y Cadeirydd, bawb i'r cyfarfod rhithwir a chyflwynwyd y gwesteion.

Ymddiheuriadau	
Enw	**Sefydliad**
Y Cynghorydd Emlyn Dole	Cyngor Sir Caerfyrddin
Maria Battle	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda

Ros Jervis	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Huw Thomas	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Andrew Cornish	Coleg Sir Gâr
Christine Harley	Y Gwasanaeth Prawf
Martyn Palfreman	Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru

2. 10 Tref Wledig

Rhoddodd Helen Morgan, Rheolwr Datblygu Economaidd, gyflwyniad ar y fenter 10 Tref Wledig a nodwyd yn yr adroddiad Symud Sir Gâr Wledig Ymlaen gan y Cyngor. Mae'r fenter wedi'i mabwysiadu yng nghynllun adfer economaidd y sir. Daw'r cyllid o Raglen LEADER yr UE drwy'r Cynllun Datblygu Gwledig a chyllid craidd gan y Cyngor.

Ers mis Medi 2020, comisiynwyd dau ymgynghorydd i baratoi cynlluniau twf ar gyfer pob un o'r deg tref. Mae wyth ohonynt wedi'u cwblhau ac mae'r ddau arall i fod i gael eu cwblhau erbyn diwedd mis Hydref. Mae pob cynllun twf yn nodi'r angen lleol a bydd yn cael ei adolygu a'i ddiweddaru yn ôl y gofyn. Mae Grŵp Cynllun Twf yn cael ei sefydlu ar gyfer pob un o'r 10 tref ac maent bellach yn dechrau cwrdd a byddant yn datblygu syniadau.

Mae amryw o ffrydiau cyllido i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r cynlluniau, gan gynnwys £1m o raglen gyfalaf y Cyngor, grantiau cychwyn busnes a datblygu busnes, cronfeydd datblygu eiddo a chyllid LEADER gwerth £100k sydd wedi'i glustnodi i alluogi'r cymunedau i ddatblygu syniadau arloesol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau. Mae dau Swyddog Trefi Marchnad Gwledig wedi'u recriwtio i gefnogi'r ardaloedd i ddatblygu syniadau. Bydd trydydd swyddog yn cael ei recriwtio ond mae'r swydd yn cael ei hail-hysbysebu ar hyn o bryd.

Y themâu allweddol a gwmpesir gan y cynlluniau twf yw: buddsoddi mewn safleoedd busnes i gefnogi busnesau newydd, twf ac ehangu busnesau, grant busnes 'Iaith Gwaith', lle ceir cysylltiadau rhwng twf economaidd a'r Gymraeg drwy dwf busnesau; trefi digidol/clyfar; hybiau gwaith a gweithleoedd a rennir, gan edrych ar greu pedwar prif hwb, un ar gyfer pob ardal ddaearyddol; sgiliau; mentrau twristiaeth gan gynnwys cerdded a beicio; ynni cymunedol; ac economi gylchol. Gofynnwyd i bob Fforwm Twf Tref flaenoriaethu ei geisiadau am brosiectau i'w cyllido o'r £1m. Yna, byddai'r ceisiadau yn cael eu hasesu. Gwnaed cais am gymorth a mewnbwn parhaus gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i'r fenter gyfan a gofynnwyd a allai aelodau'r BGC roi gwybod i'r Cyngor am unrhyw ddatblygiadau neu fentrau yr oeddent yn eu cynllunio yn unrhyw un o'r 10 tref wledig.

Holodd Anna Bird sut y gellid ymgorffori'r sefydliadau angori a'u cysylltiadau â gwerth cymdeithasol ac iechyd ehangach yn y 10 tref. Atebodd Helen Morgan y byddai'n cysylltu ag Anna y tu allan i'r cyfarfod i fynd ar drywydd hyn.

Dywedodd y Cynghorydd Mair Stephens y gellid rhoi'r offer ar gyfer trefi clyfar ar adeiladau nad ydynt yn adeiladau'r cyngor os yw'n briodol. Ychwanegodd Huwel Manley fod gan CNC nifer o adeiladau mewn ardaloedd gwledig y gellir eu defnyddio.

Teimlai Kevin Jones fod angen gwell cysylltiadau rhwng prosiect Ffyrdd Newydd o Weithio'r BGC a'r fenter 10 Tref.

GWEITHREDU	
Annog ceisiadau am swydd y Swyddog Trefi Gwledig	Pawb
Rhoi gwybod am heriau recriwtio i'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Ranbarthol	Pawb
Dosbarthu Cynlluniau Twf y 10 Tref pan fyddant ar gael.	Tîm Cynorthwyo BGC
Cyflwyno diweddariad ar 10 Tref Wledig mewn cyfarfod yn y dyfodol.	Tîm Cynorthwy BGC
Rhoi gwybod i Dîm Cymorth y BGC am unrhyw ddatblygiadau neu brosiectau parhaus gan aelodau'r BGC yn unrhyw un o'r 10 Tref Wledig – Dyffryn Aman, Cwm Gwendraeth, Cydweli, Talacharn, Llandeilo, Llanymddyfri, Llanybydder, Castellnewydd Emlyn, Sanclêr a Hendy-gwyn ar Daf.	Pawb

3. Cynllun Gwydnwch Hinsawdd Castellnewydd Emlyn - Rhagfyr 2020

Rhoddodd Huwel Manley gyflwyniad ar y prosiect peilot a gynhaliwyd yng Nghastellnewydd Emlyn.

Daeth y prosiect o'r gwaith cychwynnol a wnaed yn 2019 pan ofynnodd y Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach am ymgysylltu â nifer o gymunedau. Yn 2020 penderfynwyd gwneud ymchwil fanylach i ddeall canfyddiad y cyhoedd o risgiau newid yn yr hinsawdd a'r effaith ar y gymuned, edrych ar sut y gallai cymunedau baratoi'n well ar gyfer effeithiau newid yn yr hinsawdd a'r hyn y gallant ei wneud. Roedd y prosiect yn ymgysylltu â'r sector cyhoeddus, y gymuned wirfoddol a thrigolion. Oherwydd Covid-19, bu'n rhaid ymgysylltu ar-lein a effeithiodd ar nifer y cyfranogwyr.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys pedwar argymhelliad:

- Sefydlu Rheithgor Dinasyddion
- Datblygu Cynllun Ymateb i Argyfwng dan Arweiniad y Gymuned
- Paratoi Senario Castellnewydd Emlyn 2050 ar gyfer y Dyfodol
- Datblygu Map Risgiau Hinsawdd ac Asedau

Mae'r rhain wedi cael eu hystyried gan y Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach a gytunodd i ddatblygu'r Cynllun Ymateb i Argyfwng dan Arweiniad y Gymuned, ar y cyd â'r prosiect 10 tref, a'r Map Risgiau Hinsawdd ac Asedau a fydd yn cael ei ddatblygu ar y cyd â chymorth gan Brifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant fel prosiect myfyrwyr.

Gofynnwyd i'r BGC gefnogi'r gwaith, drwy'r Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach.

Cafwyd trafodaeth rhwng Ruth Mullen a Huwel Manley ar y Cynllun Ymateb i Argyfwng a sut roedd hyn yn gysylltiedig â datblygiadau cymunedol presennol. Cytunwyd y byddai'r drafodaeth yn parhau y tu allan i'r cyfarfod.

Dywedodd Marie Mitchell fod yr adroddiadau drafft ar gyfer y Gwaith Adfer Gwirfoddoli yn sgil y Coronafeirws wedi dod i law a bod cysylltiadau rhwng y gymuned a'r trydydd sector o ran cynlluniau ymateb.

GWEITHREDU

Cysylltu â Grŵp Cydnerthu Cymunedol Fforwm Lleol Cymru Gydnerth ynghylch ymrwymiadau i ardaloedd eraill o ran Cynlluniau Ymateb i Argyfwng dan Arweiniad y Gymuned.	Huwel Manley a Kate Harrop
Rhannu'r adroddiad drafft ar y Gwaith Adfer Gwirfoddoli yn sgil y Coronafeirws gyda Huwel Manley a chyfarfod i drafod hynny.	Marie Mitchell

4. Cynnig y BGC ynghylch Ffyrdd Newydd o Weithio ar gyfer Llandeilo

Rhoddwyd trosolwg ar y Cynnig ynghylch Ffyrdd Newydd o Weithio ar gyfer Llandeilo. Mae'r gwaith o fapio asedau partneriaid y BGC, gan ganolbwyntio ar dair prif dref, sef Caerfyrddin, Llanelli a Rhydaman, yn ogystal â'r 10 tref, wedi dangos bod y rhan fwyaf o asedau wedi'u lleoli yn y tair prif dref, ond mae rhai trefi gwledig sydd â nifer o asedau. Cytunwyd i ganolbwyntio ar Landeilo fel cynllun peilot, er bod trefi eraill o ddiddordeb, sydd â chysylltiad clir â'r 10 tref, gan nad oes ganddynt unrhyw bresenoldeb gan y sector cyhoeddus ar hyn o bryd.

Mae'r ffocws wedi bod ar dair ffordd o weithio – mannau gweithio ystwyth; mannau sy'n delio â chwsmeriaid; a mannau cyswllt ar gyfer gweithwyr allgymorth. Mae Adeiladau'r Cyngor ar waelod y maes parcio cyhoeddus yn Llandeilo ac mae potensial i ddatblygu'r safle. Mae yno ystafell fawr sy'n addas i dreialu hwb amlasiantaeth. Mae Adeiladau'r Cyngor hefyd yn gartref i'r llyfrgell gyhoeddus sydd wedi nodi y byddai croeso i asiantaethau'r BGC ddefnyddio'r lle pan fydd ar agor ar gyfer unrhyw hyrwyddiadau neu ddigwyddiadau sy'n delio â chwsmeriaid. Mae trydedd elfen y cynnig ar gyfer gweithwyr allgymorth. Mae gan yr Orsaf Dân ystafell gymunedol sy'n addas ar gyfer mynediad, e.e. gofalwyr cartref, gweithwyr cymdeithasol ac ati. Cynigir cyfnod treialu o chwe mis ar gyfer Adeiladau'r Cyngor a'r Orsaf Dân yn Llandeilo, ac yna ystyrir yr opsiynau eraill sydd ar gael, e.e. ystafelloedd cyfarfod, ystafelloedd clinigol.

Cytunwyd i fwrw ymlaen â'r cynnig, ond oherwydd y cyfyngiadau Covid-19 presennol, mae'n debygol na fydd yn weithredol tan ddechrau 2022. Bydd cyfathrebu rhwng partneriaid y BGC yn bwysig, a chynghorir staff i ddefnyddio'r hwb os ydynt yn yr ardal. Bydd monitro'r defnydd yn rhan bwysig o'r cynllun peilot.

GWEITHREDU	
Datblygu Cynnig y BGC ynghylch Ffyrdd Newydd o Weithio ar gyfer Llandeilo.	Gwyneth Ayers

5. Cofnodion a Materion yn Codi

Ymddiheurodd Barry Liles am ganslo'r gweithdy a oedd i ddilyn y cyfarfod hwn. Bydd hyn yn cael ei ailystyried.

<u>15 Gorffennaf 2021</u>
Derbyniwyd bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir.

<u>Cofnod o'r Camau Gweithredu</u>
Darparwyd y wybodaeth ddiweddaraf am y camau gweithredu blaenorol.

6. Cynllun Llesiant Cyngor Sir Caerfyrddin - Y Wybodaeth Ddiweddaraf

Cynnig ynghylch Mannau Bwyd Cynaliadwy

Rhoddwyd amlinelliad o'r cynnig a ddeilliodd o drafodaethau yn dilyn y gwaith gyda CLES ar gaffael bwyd lleol. Roedd un o argymhellion ei adroddiad ar gyfer sefydliadau angori yn ymwneud â datblygu strategaeth fwyd. Ers i ni gytuno ar yr adroddiad, mae Rhwydwaith Bwyd Sir Gaerfyrddin wedi'i sefydlu, wedi'i hwyluso drwy Gymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Gâr - CAVS, ac mae wedi dwyn ynghyd amrywiaeth eang o grwpiau cymunedol sy'n gweithio yn y sector bwyd, e.e. banciau bwyd, grwpiau prydau poeth, perllannau cymunedol, cynlluniau tyfu cymunedol, ac ati. Mae hyn yn rhoi cyfle i ni fwrw ymlaen â'r drafodaeth mewn ffordd lawer mwy cydgysylltiedig gyda'r amrywiaeth o bartneriaid.

Bwriedir gweithio gydag amrywiaeth o randdeiliaid, gan gynnwys Rhwydwaith Bwyd Sir Gaerfyrddin, i ddatblygu cais erbyn cyfnod ymgeisio Mawrth 2022 i Sir Gaerfyrddin fod yn Lle Bwyd Cynaliadwy cydnabyddedig.

Cymeradwywyd y cynnig yn unfrydol.

Rhoddwyd y wybodaeth ddiweddaraf hefyd ar brosiect yr Economi Sylfaenol. Daeth Cam 1 i ben ddiwedd mis Mawrth 2021 a oedd yn canolbwyntio ar elfen gaffael y sector cyhoeddus. Mae gwaith i weithredu'r argymhellion sy'n ymwneud â chaffael bellach yn cael ei wneud. Mae prosiectau hefyd yn cael eu datblygu a fydd, gobeithio, yn ennill cyllid ac mae Gwyneth Ayers yn gweithio gyda sefydliad o'r enw Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol sy'n disgwyl cadarnhad ynghylch cyllid gan Lywodraeth Cymru ar gyfer prosiect i ddatblygu canolfan fwyd yn Sir Gaerfyrddin. Byddent yn gweithio ar gael y cynhyrchwyr a chynyddu cynhyrchiant drwy ganolfan fwyd ac mae cyfleoedd am gysylltiadau â gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu hystyried. Roedd y Cyngor Sir hefyd wedi cyflwyno cais i'r Cynllun Datblygu Gwledig ar gyfer prosiect cadwyn gyflenwi, ac mae disgwyl cyhoeddiad erbyn mis Hydref ar ganlyniad y cais. Mae’r cais i Lywodraeth Cymru ar gyfer Cam 2 prosiect yr Economi Sylfaenol wedi sicrhau £100,000 arall a fydd yn canolbwyntio ar waith y mae'r Bwrdd Iechyd yn ei arwain.

Rhoddodd Huwel Manley wybod am weithdy a gynhaliwyd yn y bore ar garbon niwtral net i bartneriaid yn y sector cyhoeddus. Roedd yn ymdrin â materion carbon sy'n gysylltiedig â chaffael. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau ar sut i gyfrifo hyn a byddai o fudd edrych ar y treialon caffael.

Cynllun Gwaith

Rhoddwyd trosolwg o'r diweddariadau ac fe'u dangosir mewn print trwm ar bapurau'r cyfarfod.

GWEITHREDU	
Cadarnhau a oes Bil Aelod Preifat arfaethedig ar gyfer Strategaeth Fwyd i Gymru.	Andrew Charles
Cysylltu â Kendal Davies ynghylch lleihau carbon a chaffael.	Kate Harrop

7. Y Diweddaraf am Asesu Llesiant

Rhoddwyd trosolwg ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas â'r Asesiad Llesiant.

Mae'r arolwg yn fyw ar hyn o bryd ac yn cau ddydd Gwener 8 Hydref. Cynhelir nifer o sesiynau ymgysylltu ar draws y sir, gan gysylltu ag amrywiaeth eang o grwpiau.

Mae Cydgysylltydd y Prosiect Llesiant Rhanbarthol yn ei swydd ac mae'n cynorthwyo gyda'r elfennau rhanbarthol, e.e. dadansoddi data, ymgysylltu, ac ati.

Mae dadansoddiad data ar y gweill a bydd casglu ystod ehangach o ddata ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol yn llywio'r gwaith o ysgrifennu'r Asesiad Llesiant.

Mae'r System Gwybodaeth Ddigidol yn y cam profi ar hyn o bryd ac maent yn edrych ymlaen at ei lansio.

GWEITHREDU	
Ystyried canfyddiad Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2020 fel rhan o'r Asesiad Llesiant a chynghori'r BGC ynghylch y camau nesaf.	Tîm Cynorthwy BGC

8. Unrhyw Fater Arall

Nid oedd unrhyw fater arall